

Erityisasiantuntija Marja-Leena Härkönen

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi patruunoiden komponenttien viennin luvanraisuudesta sekä ampuma-ase lain ja rikoslain 46 luvun 1 §:n muuttamisesta

1 Lähtökohdat esityksen antamiselle

Esityksen valmisteluun ovat vaikuttaneet pakotteet Venäjään sen Ukrainaan kohdistaman täysmittaisen sodan vuoksi. Valmisteluun on vaikuttanut ajankohtaisten Venäjän vastaisten pakotteiden ohella myös se, että on tarve täydentää voimassa olevia pakotejärjestelmiä, jotta järjestelmät olisivat mahdollisimman aukottomia.

Esityksen valmisteluun on vaikuttanut myös kansallinen tarve muuttaa ampuma-ase lakia (1/1998).

2 Esityksessä ehdotettavat lait

2.1 Laki patruunoiden komponenttien viennin luvanvaraisuudesta

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki patruunoiden komponenttien viennin luvanvaraisuudesta.

Ehdotettava sääntely perustuu siihen, että pakoteasetuksessa (EU) N:o 833/2014 kielletään asetuksen (EU) N:o 258/2012, jäljempänä *asevientiasetuksen*, liitteessä I lueteltujen, unionista tai sen ulkopuolelta peräisin olevien ampumatarvikkeiden suora tai välillinen myynti, toimitus, siirto ja vienti Venäjällä oleville luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille, yhteisöille tai elimille tai käytettäväksi Venäjällä. Asevientiasetuksen liitteessä I edellytetään, että patruunoiden komponentit eli hylsy, nallit, ruuti, luodit ja amukset, joita käytetään ampuma-aseessa, ovat luvanvaraisia jäsenvaltiossa.

Lakia patruunoiden komponenttien viennin luvanvaraisuudesta sovellettaisiin ampuma-aseessa käytettävien hylsyjen, nallien, ruudin, luotien ja ammusten eli patruunoiden komponenttien kuljetukseen Suomesta muualle kuin Euroopan unionin jäsenvaltioon. Lakia ei sovellettaisi sellaisiin patruunoiden komponentteihin, jotka ovat puolustustarvikkeiden viennistä annetussa laissa tarkoitettuja puolustustarvikkeita.

Patruunoiden komponentteja ei saisi viedä Euroopan unionin tullialueen ulkopuolelle ilman vientilupaa. Vientilupaa haettaisiin siihen tarkoitukseen suunnitellulla lomakkeella. Vientilupaa myönnettäessä olisi otettava huomioon se, mitä luvan myöntämisestä ja epäämisestä säädetään asevientiasetuksen 10 ja 11 artiklassa. Luvan myöntämisessä otettaisiin siten huomioon samat viranomaisten velvollisuudet luvan myöntämisen edellytyksistä ja lupien epäämisestä kuin

ampuma-aseiden viennissä. Esimerkiksi kansalliset ulko- ja turvallisuuspolitiikan näkökohdat ja se, että hakijalla olisi rikosrekisterimerkinnät esimerkiksi terrorismirikoksista ja ampumatarvikkeiden laittomasta kaupasta vaikuttaisivat luvan myöntämiseen.

Vientiluvan myöntäjänä toimisi Poliisihallitus. Poliisihallituksen olisi selvitettävä ulkoministeriöltä, jos lupa-asian käsittely sitä edellyttää, että luvan myöntämiseen ei ole ulko- tai turvallisuuspoliittista estettä.

Vientiluvasta perittäisiin valtion maksuperustelaisissa (150/1992, jäljempänä *maksuperustelaki*) säädettyjen perusteiden mukainen maksu. Maksuperustelain 6 §:n mukaan julkisoikeudellisesta suoritteesta valtiolle perittävän maksun suuruuden tulee vastata suoritteen tuottamisesta valtiolle aiheutuvien kokonaiskustannusten määrää (*omakustannusarvo*).

Laissa säädettäisiin myös muutoksenhakuoikeudesta. Pykälässä säädettäisiin muutoksenhakuoikeudesta viittaamalla oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin (808/2019). Pykälässä säädettäisiin myös, että muutoksenhausta huolimatta pantaisiin täytäntöön asevientiasetuksen 11 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu luvan mitätöimistä, keskeyttämistä, muuttamista tai peruuttamista koskeva päätös, jollei valitusviranomainen sitä kiellä.

Kyseisessä tilanteessa luvan myöntämistä koskevat edellytykset eivät olisi täyttyneet tai eivät enää täytyisi. Päätös on luonteeltaan sellainen, että se on pantava täytäntöön heti. Ehdotetulla säännöksellä estettäisiin siten se, että viejä toteuttaisi viennin ennen päätöksen lainvoimaa esimerkiksi määrämaahan, joka ei noudattaisi kansainvälisiä ihmisoikeusvelvoitteitaan.

2.2 Laki rikoslain 46 luvun 1 §:n muuttamisesta

Rikoslaisissa säädettäisiin, että patruunoiden komponenttien vienti ilman lupaa olisi rangaistavaa säännöstelyrikoksena ehdotetun rikoslain 46 luvun 1 §:n 1 momentin 10 kohdan nojalla.

Pakotejärjestelmien toimivuuden vuoksi olisi tärkeää säätää rikoslain 46 luvun 1 §:ään rangaistusuhka patruunoiden komponenttien viennistä ilman lupaa.

2.3 Laki ampuma-aselain muuttamisesta

Ampuma-aselakia muutettaisiin teknisluonteisesti.

3 Esitykset tavoitteet ja vaikutukset

3.1 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on täydentää voimassa olevia pakotejärjestelmiä ja pyrkiä varmistamaan niiden aukoton toimivuus. Tavoitteena on osaltaan myös edistää oikeutta elämään ja henkilökohtaiseen turvallisuuteen.

3.2 Vaikutukset

Vaikutukset kohdistuisivat pääasiassa yrityksiin, jotka vievät patruunoiden komponentteja Euroopan unionin tullialueen ulkopuolelle. Yritysten olisi toisin sanoen haettava vientilupaa. Käytännössä

esimerkiksi patruunoiden komponenttien toimitusaikataulut voisivat pidentyä, kun yritykset hakisivat vientiin lupaa.

4 Lakien voimaantulo

Lait ovat tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Osana Ukrainan sotaan liittyviä talouspakotteita, on tärkeää, että patruunoiden komponenttien viennin luvanvaraisuudesta ja rangaistusuhasta olisi voimassa oleva sääntely.

5 Erityistä huomioitavaa

Patruunoiden komponenttien viennin luvanvaraisuudesta annettavassa laissa viitataan asevientiasetuksen. Asetus on laadittu uudelleen, jolloin on annettu asetukset EU (2025/41), jäljempänä *EU:n ampuma-aseasetus*.

EU:n ampuma-aseasetuksen 46 artiklassa säädetään asetuksen voimaantulosta ja soveltamisesta. Artiklan mukaan asetusta sovelletaan 12.2.2029 tiettyjä artikloja lukuun ottamatta.

Sisäministeriön on harkittava, tuleeko lakia patruunoiden komponenttien viennin luvanvaraisuudesta muuttaa ennen EU:n ampuma-asetuksen soveltamisen alkamisajankohtaa eli 12.2.2029.